

Departament Analiz i Strategii

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Posiedzenie Pierwsze (Inauguracyjne)

Warszawa, 1 kwietnia 2025 r.

Protokół z Pierwszego Inauguracyjnego Posiedzenia Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości w dniu 1 kwietnia 2025 roku

Część 1

Uroczyste powołanie Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

1. Posiedzenie rozpoczęło się od uroczystego wręczenia nominacji członkom Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości przez Pana Adama Bodnara, Ministra Sprawiedliwości.
2. Jako pierwszy na prośbę Ministra Sprawiedliwości głos zabrał Pan Mecenas Jarosław Gwizdak, dotychczasowy Pełnomocnik Ministra Sprawiedliwości do spraw otwartego wymiaru sprawiedliwości, jeden z inicjatorów powstania Rady do spraw Ławników, który nakreślił drogę do utworzenia Rady i wskazał możliwe obszary jej przyszłego działania.
3. Następnie przemawiał Minister Sprawiedliwości. *„Powołanie Rady jest docenieniem Państwa wysiłków, wzmacniających instytucję sędziego społecznego. Jest również początkiem nowej, usystematyzowanej drogi. Promowanie instytucji sędziów społecznych jest ważne, by nie było kłopotów z naborem nowych osób na ławników”* – powiedział Adam Bodnar. – *Czasy, w których żyjemy, wymagają większej odpowiedzialności za nasze państwo. Uczestniczenie w procesach sądowych jako ławnik jest formą obywatelskości* – podkreślił minister. Minister przypomniał o dotychczasowych działaniach kierowanego przez niego resortu na rzecz ławników. To m.in. konferencja poświęcona udziałowi obywateli w wymiarze sprawiedliwości, publikacja „Jestem

ławnikiem. Jestem ławniczką. Poradnik dla ławników i kandydatów na to stanowisko". Informator, który można pobrać ze strony ministerstwa, ma służyć edukacji obywatelskiej i wspierać sędziów społecznych w ich służbie. Ministerstwo, by zwiększyć zainteresowanie pełnieniem funkcji ławnika, nawiązało kontakty ze środowiskami gospodarczymi, w tym z organizacjami pracodawców i lokalnymi samorządami. Minister podkreślił, że należy przedyskutować m.in. kwestie zwiększenia udziału ławników w postępowaniach sądowych oraz wprowadzenie instytucji sędziów handlowych, których funkcje mogliby pełnić np. byli menedżerowie, czy byli członkowie rad nadzorczych przedsiębiorstw. „Musimy zastanowić się i zmierzyć z tematem dotyczącym udziału ławników w postępowaniach sądowych. [...] byli oni stopniowo ograniczani. Myślenie w kategoriach efektywności powodowało, że było ich w sądach coraz mniej i myślę że musimy ten trend odwrócić” powiedział Minister. Na zakończenie Pan Minister Bodnar zwrócił uwagę na trzy bardzo ważne zagadnienia dotyczące udziału obywateli w sprawowaniu sprawiedliwości: po pierwsze, zmianę nazwy z ławnik na sędzia społeczny; po drugie, wprowadzenie sędziów społecznych do sądów gospodarczych i po trzecie, reforma sposobu wyboru ławników poprzez wprowadzenie wyborów powszechnych połączonych z wyborami samorządowymi.

4. Z kolei głos zabrał Przewodniczący Rady do spraw Ławników prof. UAM dr hab. Piotr W. Juchacz. Przypomniął w swoim wystąpieniu, że od 1989 r. ograniczano sprawy sądowe, w których orzekali ławnicy. Teraz, dostrzega szanse na odwrócenie negatywnego trendu eliminowania sędziów społecznych z postępowań sądowych. *– Potrzebne jest upodmiotowienie obywateli i ich szersza obecność w wymiarze sprawiedliwości. Powołanie Rady ma wymiar symboliczny, że teraz będzie lepiej, bardziej demokratycznie i proobywatelsko. Dziękuję za te działania, w imieniu swoim i wszystkich członków Rady – zwrócił się do Ministra Przewodniczący Rady do spraw Ławników.*
5. Pierwsza część spotkania zakończyła się pamiątkowym zdjęciem Ministra Sprawiedliwości z nowo powołanymi członkami Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości.

Część II

Posiedzenie inauguracyjne Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości z udziałem Ministra Sprawiedliwości Adama Bodnara.

W drugiej części posiedzenia w sali 101 w budynku Ministerstwa Sprawiedliwości przy Al. Róż 2 wzięli udział:

1. Minister Sprawiedliwości dr hab. **Adam Piotr Bodnar**,
2. prof. nadzwyczajny dr hab. Pan **Piotr Władysław Juchacz**,
Przewodniczący Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości,
3. Pani **Małgorzata Kosicka**, Departament Kadr i Organizacji Ministerstwo Sprawiedliwości,
4. Pani **Małgorzata Miszkin-Wojciechowska**,
5. Pan **Marian Radola**,
6. Pani **Ewa Rysińska**,
7. Pani **Martyna Skibniewska**,
8. Pan **Maciej Sopyło**,
9. Pan **Maciej Wojakowski**,
10. Pani prof. dr hab. **Elenonora Zielińska**,
11. Pan **Jarosław Gwizdak**,
12. Pani **Małgorzata Adamek** pracownik Departamentu Analiz i Strategii Ministerstwo Sprawiedliwości – protokolant.

Posiedzenie rozpoczęło się uroczystym przywitaniem członków Rady do spraw Ławników przez Pana Adama Bodnara, Ministra Sprawiedliwości.

Przewodniczący Rady Pan Piotr W. Juchacz powitał członków Rady oraz podziękował Panu Ministrowi za uroczystą przemowę.

Przewodniczący Rady następnie przedstawił **plan działania Rady**:

- przygotowanie uzasadnionych projektów zmian legislacyjnych dotyczących udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości;
- identyfikacja i zmapowanie zasadniczych problemów dotyczących funkcjonowania instytucji ławników w polskim wymiarze sprawiedliwości, analiza empiryczna poprzez przeprowadzenie badań ankietowych w sądach, przygotowanie rekomendacji zmian i reform, a także propozycje wprowadzenia nowych innowacyjnych rozwiązań;
- powołanie zespołów roboczych.

Po przedstawieniu planu działania Rady Przewodniczący Rady poprosił jej członków o krótkie przedstawienie się i wskazanie obszarów ich zainteresowania w pracach Rady z możliwym wskazaniem zagadnień, którymi Rada powinna się zająć.

- Pani Martyna Skibniewska wskazała, iż istotną sprawą jest aby ławnicy byli uszanowani, ważna jest nominacja na ławnika oraz wyposażenie w togę każdego ławnika.
- Pan Marian Radoła podniósł, iż należy wspomóc wybieranych ławników w sądzie, poprzez zmianę aspektów organizacyjnych, zasugerował iż nowo wybrani ławnicy powinni mieć opiekunów w sądzie i podkreślił, że należy ławników w sądach upodmiotowić.
- Pan Maciej Wojański powiedział, że jako przewodniczący Rady Ławniczej zna problemy dobrze ławników, jak również zgodził się z przedmówcą, że nie ma w sądach wyznaczonych osób do opieki nad nowo wybranymi ławnikami.
- Pani Ewa Rysińska zasugerowała, iż ważne jest doskonalenie ławników, np. szkolenia dla grupy ławników, upowszechnianie wiedzy ławniczej.

Pan Minister Adam Bodnar odnosząc się do jej wypowiedzi wskazał przewodnik metodyczny *Edukacja obywatelska* autorstwa dr Jędrzeja Witkowskiego.

- Pani prof. Eleonora Zielińska wskazała, iż może pośredniczyć w badaniu problemów ławników, badać efektywność środków do poprawy sytuacji ławników oraz uczestniczyć w pracach legislacyjnych wobec zmian przepisów.
- Pani Małgorzata Kosicka zaproponowała, iż będzie działać poprzez konsultowanie z sądami opinii, pomysłów czy działań związanych z propozycjami zmian w funkcjonowaniu instytucji ławnika.
- Pani Małgorzata Miszkin-Wojciechowska wspomniała, iż obszar pracy ławnika jest niedowartościowany i zasugerowała, iż powinno odejść się od nazwy ławnik i zamienić ją na sędzia społeczny. Zasugerowała, iż swoją osobą może stanowić łącznik między środowiskiem ławniczym, a przedsiębiorcami.

Pan Minister Adam Bodnar podziękował za przedstawienie punktów widzenia członków Rady oraz podkreślił, że liczy na pełną współpracę oraz zaoferował swoją pomoc. Pan Minister Sprawiedliwości Adam Bodnar podkreślił, iż w temacie ławników liczy na wsparcie i współpracę z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury oraz z Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości.

Pan Przewodniczący wskazał, iż najpierw należałoby opisać stan obecny ławników, poprzez opracowanie *Zielonej księgi* instytucji udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w Polsce, we współpracy ze Stowarzyszeniem Ławników Polskich i całym środowiskiem polskich ławników. W drugim kroku można by sporządzić *Białą księgę* zawierającą propozycje konkretnych reform instytucjonalnych. Pan Przewodniczący podkreślił, iż zaproponuje przyjęcie jako pierwszej uchwały programowej, która wskazuje na konieczność przywrócenia priorytetu zasady kolegialnego orzekania oraz zasady szerokiego udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Podkreślił także, że jednym z priorytetowych obszarów jest kwestia budowy systemu szkoleń dla sędziów społecznych, a pierwszym krokiem w tym kierunku ma być rekomendacja zmiany ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, która obejmowałaby m.in. dodanie do jej zadań przygotowanie programów i prowadzenie szkoleń dla ławników sądów powszechnych, także szkoleń multimedialnych.

Na koniec spotkania odbyła się krótka dyskusja na temat najbliższych aktywności Rady.

Podsumowanie:

Ustalono kolejny termin posiedzenia na 13 maja 2025r., między 11-12 do 13 -14 godziny.

Podpis Przewodniczącego Rady:

Podpis protokolanta sporządzającego Protokół: